Mer om innholdet på opplysningstavla

Langesundstangen – krig og forsvar

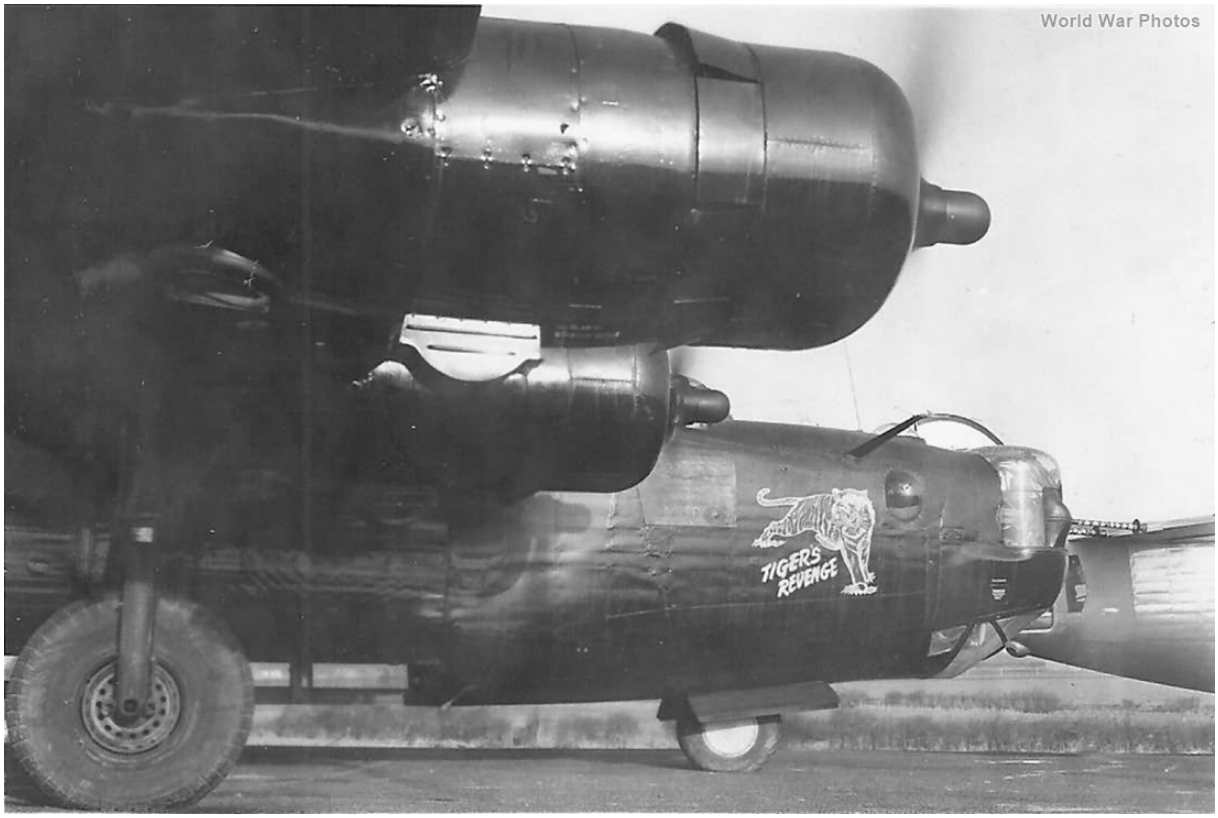
SKYTING MOT ALLIERTE FLY

Fortet på Langesundstangen kom aldri i kamp, men ved flere anledninger skal det ha blitt skutt derfra mot allierte fly.

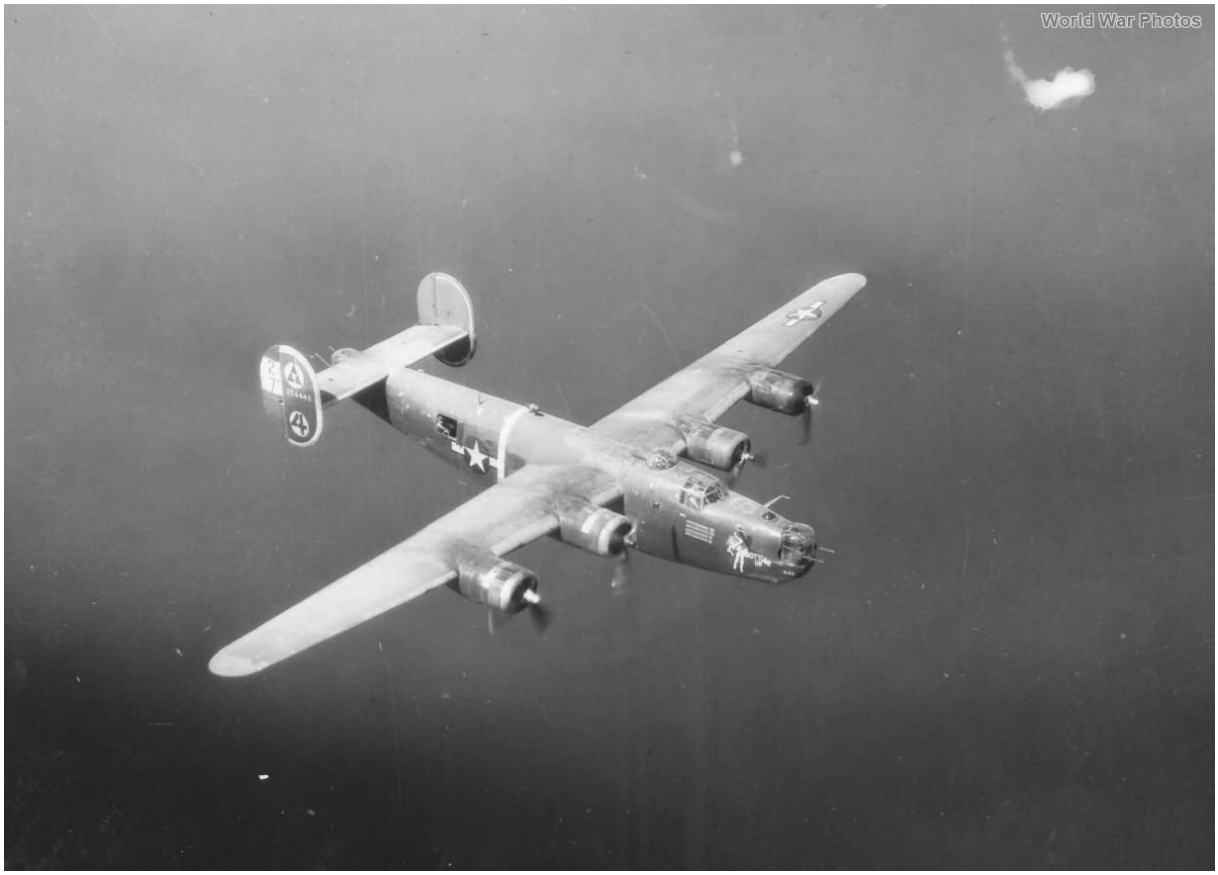
11. april 1944 skal det ha blitt skutt mot allierte fly som skulle angripe tyske fartøy ved Porsgrunn.

En kilde hevder at fortet åpnet ild natt til lørdag 21. april 1945 mot et alliert fly som skulle slippe våpen til den militære motstandsbevegelsen Milorg. Vi kan ikke avkrefte at det skjedde, men dette kan uansett ikke være hovedgrunnen til at flyet styrtet i Brunlanes. På veg inn over Norge ble det angrepet av en tysk Messerschmitt-nattjager over Risør/Søndeled. To drivstofftanker ble satt i brann, og en motor sviktet.

I teksten omtales flyet som *engelsk*. Flyet kom riktignok fra England – det tok av fra Harrington Airfield i Northamptonshire fredag 20. april – men flyet var *US Air Force B-24H Liberator, serienummer 42-94816, med kodenavnet Tiger's Revenge*. Det finnes et foto av akkurat dette flyet:

Bildet under viser hvordan flytypen *B-24H Liberator* så ut. Her er et foto av *B-24H Liberator*, serienummer 42-64448, med kodenavnet *Bottoms Up*:

Etter å ha blitt beskutt av den tyske Messerschmitt-nattjageren var situasjonen så alvorlig at kaptein Ralph W. Keeney gav ordre om at mannskapet skulle hoppe. Det var ti mann om bord, men det ble bare funnet ni fallskjermer. Derfor skal to mann ha hoppet i én fallskjerm. Den ene, First Lieutenant *Stephen J. Marangas*, omkom.

Mannen på bildet til venstre er Stephen J. Marangas, som var født i New York 10. april 1916. Han ble 29 år. I teksten på tavla står det at *to mann* omkom da flyet styrtet, men Marangas var den eneste som mistet livet.

To andre brakk beinet og ble tatt til fange av tyskerne og innlagt på sykehus. De overlevde krigen og

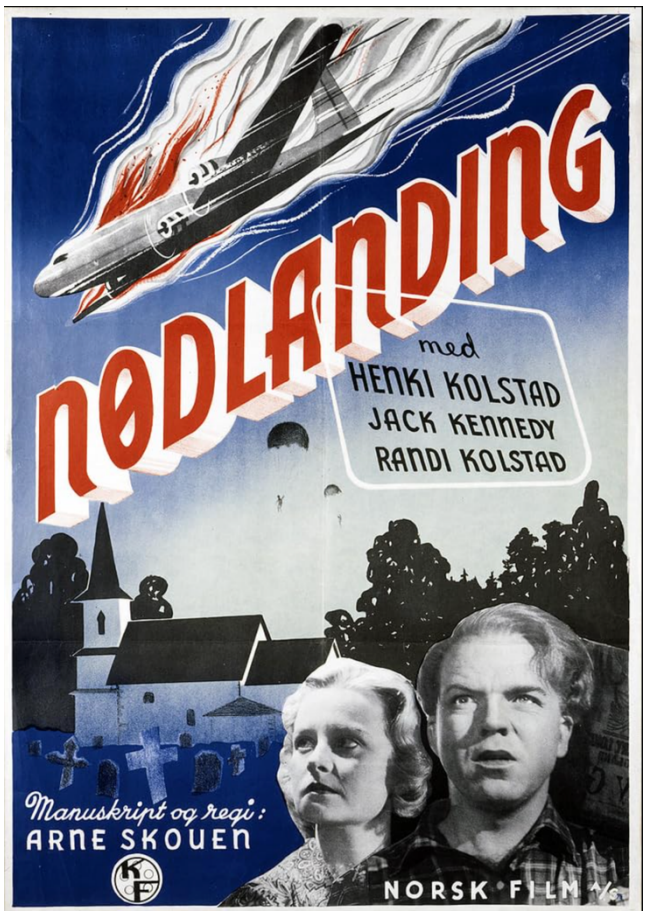
ble satt fri etter den tyske kapitulasjonen. De sju andre ble hjulpet over til Sverige av Milorg.

Disse ti var om bord i flyet:

Funnet av Milorg Ralph W. Keeney, førstepilot Hayden R. Parker, andrepilot Hubert A. Brabec, radiooperatør Robert L. Broaddus, flymekaniker Ralph L. Maassen, skytter Robert P. Beard, skytter Claude McClure Jr., skytter	*Brakk beinet, tatt til fange av tyskerne* Arthur L. Greenwood, haleskytter Jack L. Divine, navigatør
	Omkommet Stephen J. Marangas, radar-/bombesikter

FILMEN «NØDLANDING»

I 1952 laget Arne Skouen filmen «Nødlanding» om hendelsen, med Henki Kolstad i hovedrollen. Flere av scenene ble spilt inn i Brunlanes. Filmweb.no har en omtale av denne filmen:

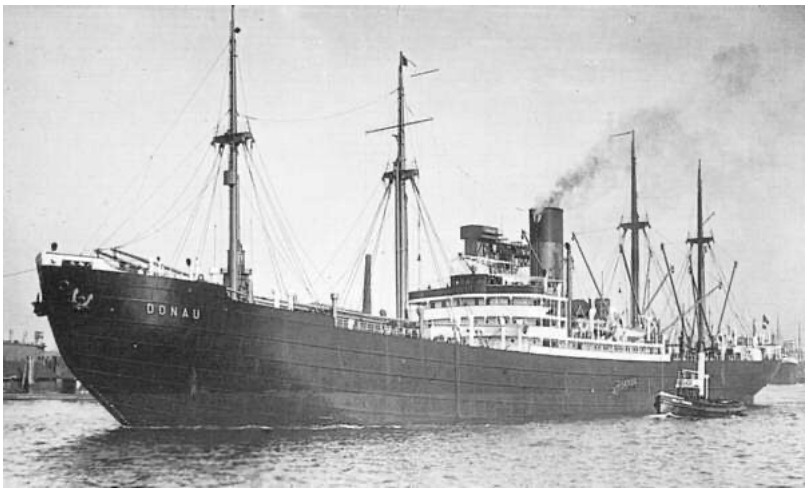

Under 2. verdenskrig styrter et amerikansk bombefly i havet ikke langt fra et sted hvor en gruppe motstandsmenn er i ferd med å frakte i land sprengstoff fra en motorkutter. Det lykkes sju av de amerikanske flygerne å hoppe ut i fallskjerm. En av dem faller straks i hendene på tyskerne som straks går i gang med å finkjemme området for flere. Under ledelse av stedets lege Knut og den unge gartneren Hans får motstandsbevegelsen i løpet av få timer samlet seks av amerikanerne på kirkens loft, foreløpig i sikkerhet for tyskerne.

Filmen ble vist i hovedkonkurransen under Filmfestivalen i Cannes i 1952. Denne filmen er blant kremen av de mange norske okkupasjonsdramaene som ble laget i etterkrigstiden.

Filmen bygger på de faktiske hendelsene, men ikke alle detaljer er historisk korrekte. Det er også lagt inn en kjærlighetshistorie.

FANGESKIPET D/S DONAU

Ifølge tavla ble fangeskipet D/S Donau angrepet av allierte fly nyttårsaften 1943/44 mens det lå ved Helgeroa. De allierte flya ble beskutt fra Tangen fort. Andre pålitelige kilder hevder at det skjedde et år seinere, nyttårsaften 1944/45.

Hovedsaken for denne opplysningstavla er at allierte fly faktisk ble beskutt fra Tangen fort under et angrep på D/S Donau mens skipet lå ved Helgeroa.

Store norske leksikon (snl.no) skriver at D/S Donau var et tysk lasteskip som ble ferdigstilt i 1929 for Norddeutscher Lloyd:

Under andre verdenskrig ble Donau rekvirert blant annet til transport av tyske tropper og materiell til og fra Norge. 26. november 1942 fraktet skipet 529 norske jøder til Tyskland i forbindelse med Holocaust. Av disse kom bare ni tilbake.

Donau ble også brukt i forbindelse med studentdeportasjonen i 1943 og i 1944.

Donau ble senket 16. januar 1945 utenfor Drøbak etter at Max Manus og Roy Nielsen hadde anbrakt ti tidsinnstilte sprengladninger (limpets) under skipets vannlinje mens det lå til havn i Oslo. Skipet ble satt på land og ble stående med baugen i været og mer enn halve skroget under vann inntil det i 1952 ble hevet og hugget opp.